

Juli 2019

Skuemestervejledning for Guldsmedeuddannelsen og dens specialer

- **Ædelstensfatter**
- **Guldsmed**
- **Korpussølvsmed**
- **Bestiksølvsmed**
- **Ciselør**

GENEREL VEJLEDNING

GENEREL VEJLEDNING	3
<i>At være skuemester</i>	3
<i>Honorarregler</i>	4
<i>Tilvejebringelse af opgaver</i>	4
<i>Vurderingsgrundlag</i>	4
<i>Indstilling til ny svendeprøve</i>	5
<i>Klageadgang og klagefrist</i>	5
GENERELT OM BEDØMMELSE OG KARAKTERGIVNING	6
<i>7-trinsskalaen</i>	6
<i>Princip ved karaktergivningen</i>	6
<i>Særligt for karakteren 12</i>	7
<i>Votering og karaktergivning</i>	7
<i>Prøver med karakterberegning</i>	8
<i>Meddelelse af karakterer til Industriens Uddannelser</i>	8
SPECIFIK VEJLEDNING	9
<i>Bedømmelse og beviser mv.</i>	9
<i>Den praktiske prøve</i>	9
<i>Karakter</i>	10
<i>Ædelstensfatter</i>	10
<i>Guldsmed, korpussølvsmed, bestiksølvsmed og ciselør</i>	12
<i>Bedømmelseskriterier for specialerne guldsmed, korpussølvsmed, bestiksølvsmed og ciselør:</i>	12
<i>Bedømmelseskriterier for specialet ædelstensfatter:</i>	12

Generel vejledning

Vejledningen er et redskab, som beskriver procedure og krav vedrørende afholdelse af afsluttende eksamen. Det er således en hjælp til de skuemestre, som skal sikre, at der sker en ensartet bedømmelse af de opstillede faglige mål.

Som del af den sidste skoleperiode i uddannelsen afholder skolen en afsluttende prøve. Prøven udgør en svendeprøve. Uddannelsens kompetencemål er det grundlag, bedømmelsen af svendeprøven skal foretages efter. Kompetencemål fremgår af uddannelsens bilag til bekendtgørelsen samt uddannelsesordningen.

Skuemestervejledningen består af en generel del med regler for udpegning, honorarer, bedømmelse og karakterskala samt en specifik del, der specificerer prøvens indhold og bedømmelse for den enkelte uddannelse.

Der er udarbejdet en specifik del for hvert uddannelsesområde, som er indeholdt i denne vejledning.

At være skuemester

Svendeprøverne bedømmes normalt af 2 censorer (skuemestre), der repræsenterer henholdsvis arbejdsgiversiden og arbeidstagersiden samt en eksaminator (lærer).

Eksaminator er den lærer, der har ført eleverne frem til prøven, mens skuemestrene er fagligt kompetente personer inden for det pågældende erhverv, som er udpeget af organisationerne bag Metalindustriens Uddannelsesudvalg.

Skuemestrene udpeges efter følgende regler og kriterier:

- Skuemestrene skal have den fornødne fagkundskab.
- Skuemestrene udpeges af organisationerne og fortsætter, til de bliver afbeskikket.
- Skuemestrene skal have tilknytning til faget og skal holde sig ajour med udviklingen inden for de uddannelser, hvor de medvirker ved svendeprøvebedømmelse.
- Skuemestrene skal have viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.
- Hvis en skuemester ophører med at have tilknytning til faget på grund af eksempelvis pension eller ved ændrede beskæftigelsesforhold, ophører skuemesterhvervet efter 1 år.

Inhabilitet og tavshedspligt

En skuemester kan ikke deltage i bedømmelse af en svendeprøve, hvis han eller hun på grund af arbejdsmæssige, personlige eller slægtsmæssige forhold må anses for inhabil i forhold til en eller flere af eksaminanderne (eleverne).

Skuemester er inhabil, hvis skuemester er ansat ved elevens praktiksted eller er elevens arbejdsgiver. Desuden er skuemester inhabil, hvis skuemester har en tæt familierelation eller særlig interesse i udfaldet. Det er uden betydning, at skuemester selv vurderer sig i stand til at bedømme prøven, da der skal være tale om en objektiv vurdering af svendeprøven.

Habilitet vurderes i første omgang af skuemester selv, hvis skuemester er i tvivl rettes henvendelse til Industriens Uddannelser. Sammen med skuemester vil Industriens Uddannelser vurdere, om der i det konkrete tilfælde foreligger inhabilitet.

En skuemester har tavshedspligt.

Honorarregler

I forbindelse med bedømmelse af de faglige prøver ydes der honorar til skuemestrene og godtgørelse af udgifter til rejser og ophold.

Retningslinjerne for udbetaling af honorar findes på:

<https://iu.dk/skuemestre/materialer/honorar-og-rejsegodtgoerelse/>

Reglerne kan også rekvireres ved henvendelse til Industriens Uddannelser.

Indkaldelse af skuemester til svendeprøve

Skuemester indkaldes til svendeprøve 2-3 mdr. før svendeprøven. Indkaldelse til svendeprøven sker over e-mail, med kopi til erhvervsskolen.

Tilvejebringelse af opgaver

Opgaverne stilles af skolen efter samråd med det faglige udvalg eller af en opgavekommission nedsat af det faglige udvalg, jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser.

Vurderingsgrundlag

Grundlaget for uddannelserne er de kompetencemål, der er udarbejdet af de respektive faglige udvalg.

Kompetencemålene er beskrevet i Undervisningsministeriets bekendtgørelser og specificeret yderligere i de faglige udvalgs uddannelsesordninger.

Kompetencemålene udgør det fælles grundlag for al undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og er følgelig også det grundlag, svendeprobebedømmelsen skal foretages efter.

Skuemesterens opgave under svendeprobe

Skuemester skal:

- påse, at prøverne er i overensstemmelse med de mål og øvrige krav, som er fastsat i bekendtgørelser og uddannelsesordningen for uddannelsen
- medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler
- medvirke til og påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne om karaktergivning og øvrige regler for uddannelsen.

Skuemester kan, hvis han eller hun finder det nødvendigt af hensyn til bedømmelsen, stille uddybende spørgsmål til eleven.

Skuemester og lærer (eksaminator) skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i 1 år.

Konstaterer skuemester, at der er forhold, der ikke er opfyldt, eller får skuemester formodning om væsentlige problemer eller mangler i institutionens varetagelse af en uddannelse, afgiver skuemester indberetning herom til erhvervsskolen og sender samtidig indberetningen til Undervisningsministeriet jf. eksamensbekendtgørelsens § 28, stk. 1. Ligeledes fremsendes en kopi af indberetningen til Metalindustriens Uddannelsesudvalg.

Indstilling til ny svendeprobe

Skolen og det faglige udvalg skal tilbyde elever, der ikke består den afsluttende svendeprobe, en ny prøve i den del af prøven som eleven ikke har bestået.

Klageadgang og klagefrist

I forbindelse med den afsluttende eksamen skal eleverne orienteres af skolen om mulighederne for klageadgang og frister, jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser (eksamensbekendtgørelsen).

Eleven skal indgive klage om prøven, der skal være skriftlig og begrundet, til skolen senest 2 uger efter, at prøvebedømmelsen er bekendtgjort på sædvanlig måde, jf. § 43, stk. 2, 1. pkt.

Klager vedrørende bedømmelse af prøve afholdt som svendeprøve afgøres af skolen i samråd med det faglige udvalg, jf. § 46, stk. 3.

Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet. Bedømmerne skal udtale sig hver for sig jf. § 38 stk.2. Afgørelsen meddeles af skolen til klageren, jf. § 47.

Afgørelsen kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse, dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve, eller
- At klageren ikke får medhold i klagen

Går afgørelsen ud på tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal klageren informeres om, at det kan resultere i en lavere karakter.

Kun når bedømmerne er enige om det, kan skolens afgørelse gå ud på, at klageren ikke får medhold jf. § 40, stk. 2.

Hvis klageren ønsker at acceptere tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal meddelelse herom gives senest 2 uger efter meddelelsen om afgørelsen er afgivet, jf. § 48, stk. 1.

Generelt om bedømmelse og karaktergivning

7-trinsskalaen

7-trinsskalaen anvendes som vurderingsgrundlag i hele uddannelsessystemet.

Skalaen har en klar forskel mellem nabokarakterer og der er fortsat mulighed for gennemsnitsberegninger.

Princip ved karaktergivningen

Ved svendeprøvens begyndelse har eleven som udgangspunkt karakteren 12.

Den endelige karakter gives efter fradrag for de fejl, mangler eller usikkerheder der er observeret.

Karakteren 12

Gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler.
Karakteren 10
Gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle få mindre væsentlige mangler.
Karakteren 7
Gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
Karakteren 4
Gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler
Karakteren 02 (beståelseskarakter)
Gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.
Karakteren 00 (Fx)
Gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål
Karakteren -3 (F)
Gives for den helt uacceptable præstation

Særligt for karakteren 12

Lærlinge i uddannelserne under Metalindustriens uddannelser, der har opnået karakteren 12, kan indstilles til Metalindustriens Lærlingepris (ML-prisen).

Se mere om ML-prisen på <http://www.industriensuddannelser.dk/virksomheder/legater/ml-prisen/>

Votering og karaktergivning

Den endelige karakter for svendeprøven skal afgives som et helt tal fra 7-trins-skalaen. Karakteren fremkommer efter en votering mellem skuemestrene og læreren. I voteringen indgår, hvad der er observeret under prøven.

Prøver med karakterberegning

Såfremt der skal foretages en gennemsnitsberegning af flere karakterer fra 7-skalaen kan nedenstående afrundingstabel anvendes.

Interval, beregnet	Endelig karakter
-3,00 til -1,51	-3
-1,50 - 1,99	00
2,00 - 2,99	02
3,00 - 5,49	4
5,50 - 8,49	7
8,50 - 10,99	10
11,00 - 12.00	12

Meddelelse af karakterer til Industriens Uddannelser

Skolen fremsender umiddelbart efter svendeprøven en karaktermeddelelse for hver elev til Industriens Uddannelser. Karaktermeddelelsen skal være underskrevet af læreren og skuemestrene.

Specifik vejledning

Bedømmelse af svendeprøver for guld- og sølvsmedeuddannelsen

Specialerne: ædelstensfatter, guldsmed, korpussølvsmed, bestiksølvsmed og ciselør

Bedømmelse og beviser mv.

Grundlaget for guld- og sølvsmedeuddannelsens svendeprøve er kompetencemålene for uddannelsen.

Beskrivelserne er dermed det fælles grundlag for undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og således også grundlag for svendeprøvebedømmelsen.

Svendeprøven aflægges normalt tidligst 3 måneder før udlæringsdatoen og aldrig mere end 6 måneder før udlæringsdatoen. Prøven finder sted på skolen i forbindelse med det afsluttende skoleophold.

Bedømmelsen foretages af 2 skuemestre (censorer) udpeget af det faglige udvalg samt en lærer (eksaminator) udpeget af skolen.

Den praktiske prøve

Svendeprøven består af løsning af en praktisk opgave, der afspejler sværhedsgraden og kompetencemålene i uddannelsen.

Den praktiske prøve afholdes inden for de sidste tre uger af uddannelsens sidste skoleperiode med følgende varigheder:

Ædelstensfatter:	37 klokketimer
Guldsmed:	45 klokketimer
Korpussølvsmed:	45 klokketimer
Bestiksølvsmed:	45 klokketimer
Ciselør:	45 klokketimer

Prøven anses for færdigudført, når eleven melder klar, og værktøj m.v. er rengjort og på plads.

Samtale med eleven

I forbindelse med bedømmelsen af den praktiske prøve gives eleven lejlighed til at redegøre for den anvendte arbejdsproces og den valgte metode og derved til yderligere at demonstrere sine teknisk- og almen faglige samt almene og personlige kvalifikationer i relation til den gennemførte uddannelse.

Karakter

Læreren (eksaminatoren) skal være til stede under den praktiske prøve. Skuemestrene (censorerne) skal være til stede under bedømmelsen af prøven.

Ved bedømmelsen af opgaveløsningerne ved den praktiske prøve giver de to skuemestre og læreren samlet én karakter, hvori følgende bedømmelseskriterier indgår:

Elevens teknisk-faglige kompetencer inden for de områder, der er omfattet af uddannelsens mål samt elevens almen-faglige og personlige kompetencer inden for faglig kommunikation, kundevejledning, arbejdsplanlægning og dokumentation samt miljø- og kvalitetsbevidsthed.

Ved uddannelsens afslutning udsteder det faglige udvalg et svendebrev til lærlingen som dokumentation for, at vedkommende har opnået kompetence inden for guld- og sølvsmedeuddannelsen.

Svendebrevet er påført eksaminators og skuemestrenes karakter.

Ædelstensfatter

Svendeprøven består af to opgaver:

- 1) Isætning af sten i alliancering
- 2) Udførelse af forskellige fattetyper i broche

Eleven har 37 klokketimer til opgaverne.

Eleven må medbringe eget værktøj.

1. Allianceringen

Allianceringene er 3,5 brede og 2,0 høje på nær opgaven med grabbefatningerne, hvor den er 2,5 høj.

De 5 modeller er:

1. Åbne grabber
2. Rudefatning med 2 kørner
3. Sten siddende tæt sammen og med 4 kørner
4. 4 kørner med rib imellem stenene
5. Falkeøje med 2 kørner.

Eleven må medbringe eget værktøj.

Fremgangsmåde:

Opgaven trækkes og modellen til opgaven udleveres. Der er mulighed for 5 forskellige modeller.

Der udleveres en ringskinne i str. 54 i 14 karats guld.

Der udleveres 30 zirkonia sten i str. som model.

Eleven kan få udleveret flere sten, hvis antallet ikke passer til elevens ønske om anvendelse (dette tæller ikke ned), eller hvis sten slås i stykker, hvilket tæller ned. Skolen registrerer den enkelte elevs forbrug og årsagen til dette.

Opgaven:

Eleven skal fatte sten i en hel alliancering med lige stor afstand imellem stenene.

De nedstukne fatninger i model 2, 3 og 4 skal ajour saves.

Bedømmelse:

For at opnå karakteren 4 skal flertallet af stenene sidde lige. Desuden skal alle sten vær isat.

2. Brochen

Fremgangsmåde:

Der udleveres en (model af) støbningen af brochen i 14 karat rødguld.

Eleven får en æske med sten udleveret. Æsken indeholder 3 farvede sten: 1 rund Ø 5,0 mm, 1 kvadratisk 4,0x4,0 mm og 1 oval 6x8 mm samt 80 sten i størrelserne 1,5 – 3 mm.

Eleven kan få udleveret flere sten, hvis antallet ikke passer til elevens ønske om anvendelse (dette tæller ikke ned), eller hvis sten slås i stykker, hvilket tæller ned. Skolen registrerer den enkelte elevs forbrug og årsagen til dette.

Opgaven:

Der udføres rørfatning med de 3 store sten. Desuden skal eleven vise, at han/hun kan udføre forrivning og pavéfatning med mindst 30 sten.

Guldsmed, korpussølvsmed, bestiksølvsmed og ciselør

Den uddannede med specialet **guldsmed** skal selvstændigt kunne udføre alle former for fremstilling, reparation og vedligeholdelse af smykker, samt andet relevant guldsmedearbejde i ædelmetal og andre materialer. Opgaven stilles af skolen efter lodtrækning imellem eksisterende opgaver.

Den uddannede med specialet **korpussølvsmed** skal selvstændigt kunne udføre alle former for fremstilling, reparation og vedligeholdelse af korpusvarer i ædelmetal og andre materialer. Opgaven stilles af skolen efter lodtrækning imellem eksisterende opgaver.

Den uddannede med specialet **bestiksølvsmed** skal selvstændigt kunne udføre alle former for fremstilling, reparation og vedligeholdelse af bestik i ædelmetal og andre materialer. Opgaven stilles af skolen efter lodtrækning imellem eksisterende opgaver.

Den uddannede med specialet **ciselør** skal selvstændigt kunne udføre alle former for ciselering, samt reparation og vedligeholdelse af ciselerede arbejder i ædelmetal og andre materialer. Opgaven stilles af skolen efter lodtrækning imellem eksisterende opgaver.

Bedømmelseskriterier for specialerne guldsmed, korpussølvsmed, bestiksølvsmed og ciselør:

- Overholdelse af mål
- Lodning (overflødig slaglod)
- Helhedsindtryk (symmetri, skævhed i opbygning).

Bedømmelseskriterier for specialet ædelstensfatter:

- For at opnå karakteren 4 skal 2 af de 3 store farvede sten sidde lige og fast, og der skal mindst være isat 30 små sten.
- Der vil blive lagt vægt på helhedsindtrykket af placeringen af sten.